

नीति तथा कार्यक्रमहरु

१ सुशासन : हाम्रो प्रतिवद्धता: पारदर्शिता, जवाफदेहिता, भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशिलता र प्रभावकारिता

- प्राविधिक परीक्षण, प्रभाव मूल्यांकन, तथा सार्वजनिक परीक्षण जस्ता माध्यमहरुबाट नगरमा संचालित योजनाहरुमा पारदर्शिता कायम गर्ने नीति अवलम्बन गर्नुका साथै प्रवाह गरिने सेवाको प्रभाव सूचकमा आधारित सार्वजनिक सुनुवाईबाट प्राप्त हुने पृष्ठपोषणको आधारमा गुणस्तरमा सुधार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सुनुवाई निर्देशिका, २०६७ बमोजिम नगरपालिकाबाट सम्पादन गरिएका कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने साथै वडाहरुले सम्पादन गरेको कामको सरोकारवालाहरुलाई स्थानीय टेलिभिजन, एफ.एम. रेडियो र प्रिन्ट मिडियाहरु मार्फत सार्वजनिक गराई सेवा प्रवाहको गुणस्तर कायम गरी प्रभावकारिता, पारदर्शिता र जवाफदेहितामा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ । यसका लागि पत्रकारिता तथा मिडिया विकास कार्यक्रम तर्फ बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगरपालिकाको भौगोलिक, आर्थिक, भौतिक र सामाजिक यथार्थता चित्रण हुने पार्श्वचित्र (Urban profile) तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ, र सोको आधारमा योजना तर्जुमा गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत सञ्चालन हुने राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय तथा स्थानीय गैसहरुका कार्यक्रम र विकास गतिविधि जनतासम्म पुऱ्याउन स्थानीय टेलिभिजन, एफ.एम. रेडियो र पत्रपत्रिका मार्फत प्रशारण तथा प्रकाशन गरिनेछ ।
- राज्यको तर्फबाट उपलब्ध हुने सेवा सुविधाको बारेमा सबै पक्षलाई जानकारी गराउने अवधारणा अनुसार बच्चितिकरणमा परेका र न्युन आय भएका अतिविपन्न वर्गलाई लक्षित गरि सामाजिक समावेशीकरण, सचेतीकरण, सीप तथा क्षमता विकासको कार्यक्रम तर्जुमा गरी विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउन प्रयास गरिनेछ ।
- नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरुबाट उपलब्ध हुने सेवा, सोका लागि लाग्ने शुल्क र समयवधि तथा जिम्मेवार ब्यक्ति समेत उल्लेख भएको नागरिक वडापत्र तयार गरी सार्वजनिक गरिनेछ । साथै नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा डिजिटल डिस्प्ले जडान गरिनेछ ।
- आर्थिक अनुशासन कायम गर्न योजना कार्यान्वयन गर्दा पेशकी दिने कार्यलाई पूर्ण निषेध गरी वडा कार्यालयहरुको बक्यौता रकम र पेशकी बेरुजुको लगत अद्यावधिक गर्ने तथा असुल उपर र फछ्यौट गर्ने कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ ।

२ मानव संसाधन विकास सम्बन्धी :

- नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई सम्बन्धित शाखाको कार्य प्रकृति र विषयमा दक्षता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नगरसभा तथा नगर कार्यपालिकाबाट भए गरेका निर्णयहरु सार्वजनिक गर्न आधुनिक प्रविधिको प्रयोगलाई जोड दिइनेछ । यसका लागि सूचना प्रविधि अधिकृत (ITOfficer) को नियुक्ति गरी नगरपालिकाको वेबसाइट (www.barahamun.gov.np) मा आवश्यक सूचना र तथ्याङ्कहरु राखिनेछ । कार्यालय हातालाई वाई फाई जोन (wi-fi zone) को रुपमा विकास

गरी कार्यालयको फेसबुक पेज (www.facebook.com/@barahamun18) मार्फत समेत नगरवासीको सुभाब तथा गुनासाहरुलाई सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिनेछ ।

- घर नक्सा पास तथा पूर्वाधार विकास गर्ने प्रयोजनका लागि आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति (सिभिल इन्जिनियर, सव-इन्जिनियर, अमिन आदि) को व्यवस्था गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिहरुको कार्य व्यवस्थित गर्न क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सांगठनिक विकास O.D. को माध्यमबाट पेशागत क्षमता बृद्धि गर्न नगरपालिकाको प्रत्येक शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई तिनीहरुको कार्य विवरण उपलब्ध गराइ नतिजामुखी बनाउन क्रियाशिल गराइनेछ ।
- नगरपालिकाका कर्मचारी तथा उपभोक्ता समितिहरुको उत्कृष्ट कार्य सम्पादन र करदातालाई प्रोत्साहन गर्न उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार, करदाता सम्मान र उपभोक्ता समिति कदर पत्र प्रदान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- नगरको क्षमता विकास योजना चालु आ.व.मा तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सहभागितामुलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी विकास आयोजनाको कार्यान्वयनमा महिला सहभागितालाई अनिवार्य गराउने नीति लिइनेछ ।
- एकल महिलालाई रोजगारीका लागि पहिलो प्राथमिकता दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई अनुभव साटासाट तथा सिकाइ हुने गरी अध्ययन अवलोकन भ्रमणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३ भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी : “स्थानीय पूर्वाधार - बहु आयामिक विकासको आधार”

- सडकहरुको स्तरोन्नति तथा निर्माण गर्दा नगरको यातायात गुरु योजना (Urban Transport Master Plan) ले निर्दिष्ट गरेका सडकहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ । यसका लागि UTMP निर्माणको कार्य यसै वर्ष पुरा गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।
- भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी योजना संचालन गर्दा अधिकतम जनसहभागिता हुन सकोस् भन्ने उद्देश्यले देहाय अनुसार जनसहभागिताको अंश कायम गर्ने नीति लिइएको छ ।
 - माटोको काममा ३० प्रतिशत जनसहभागिता अनिवार्य गर्ने ।
 - माटो सहित ग्राभेल गर्ने काममा न्यूनतम २० प्रतिशत जनसहभागिता अनिवार्य गर्ने ।
 - सडक पीच गर्ने लगायत अन्य सबै पक्की संरचना निर्माण एवं मर्मत काममा न्यूनतम १० प्रतिशत जनसहभागिता अनिवार्य गर्ने ।
 - नगर स्तरिय योजनामा समावेशका लागि सडकको मापदण्ड न्यूनतम २० फिट कायम गर्ने ।
 - निर्माण हुने सडकको दुवै साइडमा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई अनिवार्य गर्दै लगिनेछ ।
- निर्माण गरिएका सडकहरुको नियमित मर्मत संभार गर्नुपर्ने र सोको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने हुँदा नगरपालिकाद्वारा निर्माण गरेका सडकहरुमा सवारी कर लगाई स्रोत संकलन गर्ने र सोबाट प्राप्त रकम सोही सडकमा लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन (EIA, IEE) गर्ने कार्यलाई जोड दिइनेछ ।
- भवन तथा शौचालय जस्ता पूर्वाधार निर्माण गर्दा वाल मैत्री तथा अपाङ्ग मैत्री बनाइने छ ।
- पार्क, उद्यानको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा अन्य पूर्वाधार निर्माणको कार्यमा सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी क्षेत्रलाई सहभागी गराइनेछ । यसका लागि अनुकूल लगानीको वातावरण तयार गरिनेछ ।

- राष्ट्रिय भवन संहितालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विशेष प्रकृतिको प्रविधि र उपकरण प्रयोग हुने निर्माण कार्यको कार्यान्वयन प्रचलित कानून बमोजिम ठेक्का प्रक्रियाबाट गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका लामा र मध्यम दुरीका सडकहरू जसले अन्य स्थानीय तहलाई जोडेका छन् तिनीहरूको स्तरोन्नति र कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ । यसैगरी वडास्तरीय योजनामा एक वडाबाट अर्को वडा जोड्ने सडकलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।
- भुकम्प प्रतिरोधी संरचना निर्माण गर्ने नीति अन्तर्गत नगरस्तरका कामदारहरूको सीप विकासका लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरको केन्द्र चक्रघटी बजार र प्रकाशपुर बजारमा ढल निर्माणको कार्य चालु वर्षमै प्रारम्भ गरिनेछ ।
- बराह नगरपालिका र धरान उपमहानगरपालिका जोड्ने सडकखण्डमा पर्ने सर्दुखोला (विशाल चौक) मा पुल निर्माणका लागि सर्भे गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- नगरको एक वडाबाट अर्को वडा जोड्ने र अन्य स्थानीय तहसँग जोड्ने सडकहरूमा आवश्यक पुल तथा कल्भर्ट निर्माणलाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- भौगोलिक विकटता भएका स्थानमा स्थानीयहरूको आवागमनलाई सहज बनाउन ट्रष्ट ब्रिज निर्माणको कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।

४ खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी : “सामुदायिक सरसफाई - हाम्रो आफ्नै भलाई”

- बराह नगरपालिकालाई चालु आ.व. भित्रै खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने गरी साभेदार संस्थासँगको समन्वयमा सघन रूपमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यस अन्तर्गत विगतमा खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा हुन बाँकी वडा नं. ६, ७ र ८ मा विशेष क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- हाल निर्माणको क्रममा रहेका अधुरा खानेपानी आयोजनाहरू (भरौल खानेपानी आयोजना, मधुवन खानेपानी आयोजना) अविलम्ब निर्माण सम्पन्न गर्ने तर्फ बजेट व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराइनेछ ।
- नगरभित्रबाट उत्पन्न हुने फोहोरको व्यवस्थापनका लागि डम्पिङ साइटको व्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि फोहोर ढुवानी गर्ने साधन तथा जनशक्तिको व्यवस्थापन चालु आर्थिक वर्षभित्रै गरिनेछ ।
- वडाभित्रको फोहोर उचित ठाउँमा सङ्कलन गर्ने र सहज ढुवानीको व्यवस्थाका लागि प्रत्येक वडा समितिलाई क्रियाशिल गराइनेछ । अब्यवस्थित र जथाभावी फोहोर बिसर्जन गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न दण्ड जरिवानाको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरका सबै वडाहरूमा खानेपानी पाईप लाईन विस्तार गरि स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था मिलाउन यसै वर्ष सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- नगरका मुख्य स्थलहरूमा सार्वजनिक धारा जडान गर्ने नीति अन्तर्गत चालु वर्ष चक्रघटी बजारमा सार्वजनिक धारा जडान गरिनेछ । ग्रामिण क्षेत्रका बिपन्न र दलित घर परिवारमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थाका लागि प्लेटफर्म सहितको ट्युबेल जडान गरिनेछ ।
- बराह नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न सूचकमा आधारित क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- फोहर व्यवस्थापन तथा सरसफाई कार्यमा सार्वजनिक निजी साभेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- शुल्कमा आधारित फोहर व्यवस्थापन र समुदायमा आधारित फोहर व्यवस्थापनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक शौचालय निर्माणको अवधारणा अन्तर्गत वडा नं ७ को बाङ्गे बजार र वडा नं. १० को प्रकाशपुर बजारमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ ।

५ वन, वातावरण, उर्जा तथा जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी :

- वातावरण मैत्री स्थानीय शासन (EFLG) को प्रारूप, २०७० का सुचकहरुलाई चरणबद्ध रुपमा नगरका सबै घर, वस्ती र वडामा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- वर्षेनी यस नगरमा हुने गरेको भूक्षय, कटान, बाढी, आगलागी, चट्याङ्ग जस्ता समस्याहरु समाधान र न्युनिकरणका लागि सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गर्ने विज्ञ, विशेषज्ञ र निकायहरुको सहयोगमा प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई आवश्यक ज्ञान, सीप र अन्य क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र निजी वन प्रबर्द्धनमा जोड दिइनेछ । यसका साथै वडाहरुमा नर्सरी स्थापना गर्दा प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान दिने नीति लिइनेछ । सामुदायिक वनको संरक्षणमा विशेष जोड दिई ऐलानी, पर्ती जग्गाहरुमा वृक्षारोपण गरी वन क्षेत्रको विस्तार गर्ने लक्ष्य वमोजिम कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- नगरका बजार क्षेत्रमा सोलार बत्ती जडान गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत चालु वर्ष चक्रघटी, चतरा, कालाबन्जार, प्रकाशपुर र मधुवन बजारमा सोलार बत्ती जडान गरिनेछ ।
- नगरमा पूर्वाधार तथा संरचना जस्ता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा वातावरणमैत्री बनाउने तर्फ अधिकतम प्रयास गरिनेछ ।
- इन्धनको रुपमा काठ दाउरा जस्ता वनजन्य उत्पादनको प्रयोगलाई नियन्त्रण गरी महिला तथा बालबालिकाहरुको स्वास्थ्यमा प्रतिकुल प्रभाव पर्न नदिन वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग (बायो ब्रिकेट, सुधारिएको चुल्हो, बायोग्याँस प्लान्ट स्थापना, शौचालय जडित बायोग्याँस प्लान्ट) मा अनुदान उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- विद्युत नपुगेका वडा तथा बस्तीहरुमा विद्युत विस्तारका लागि नगरपालिकाको तर्फबाट नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग पोल खरिद, तार र ट्रान्सफर्मर जडानमा समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । साथै अति विपन्न र दलित समुदायका घरधुरीहरुमा सौर्य टुकी जडान गरिनेछ ।
- विद्यमान उर्जा संकटको समाधान गर्न वातावरणमैत्री नविकरणीय उर्जाको प्रयोग र विस्तारमा जोड दिइनेछ । यसका लागि नगरबासीहरुलाई कम विद्युत खपत गर्ने LED र CFL बल्ब प्रयोग गर्न प्रेरित गरिनेछ ।
- सप्तकोशीको बहाव र पानीको स्तर मापन कार्यको वर्षायाममा निरन्तर जानकारी प्राप्त गरी तटिय क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई सुसूचित गराउन जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सामग्री भण्डारण सहित निर्माण भएका भवनको संरक्षण र मर्मत तथा सामग्री खरिदमा सहयोग उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- आगलागी पिडित घरपरिवारलाई तत्कालिन राहत स्वरुप विपद् व्यवस्थापन कोषबाट रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

६ कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी :

- नगरको मुख्य खाद्यान्न बालीहरु (धान, गहुँ, मकै, कोदो) को बीज वृद्धि कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगबाट संचालन गरी गुणस्तरीय बीउ उत्पादनमा नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउदै अन्य क्षेत्रका लागि समेत श्रोत केन्द्रको रुपमा विकास गर्नेतर्फ अध्ययन गरिनेछ । कृषकहरुलाई समयमै बीउ, बिजन तथा मलखाद उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- बह्रदो रासायनिक मलको प्रयोगले माटोमा भएको अम्लियपना र सोका कारण उत्पादन क्षमतामा भएको ह्रासलाई न्युनिकरण गरी माटोको उर्वराशक्ति विकास गर्न प्राङ्गारिक मलको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ । यसका लागि विशेष कृषि उत्पादनतर्फको बजेट परिचालन गरिनेछ ।
- कृषक र कृषि क्षेत्रको समस्या, आवश्यकता र चाहनाको वस्तुपरक आंकलन गरी उपयुक्त परिणाममुखी कार्यक्रम तर्जुमा गर्न कृषक समूहहरुको गठन र परिचालनलाई जोड दिइ कृषि प्रसार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न सिंचाई, हाट बजार, कृषि उपज संकलन केन्द्र जस्ता आवश्यक कृषि पूर्वाधारहरु निर्माण, मर्मत सम्भार तथा सम्बर्द्धन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- मत्स्य पालन क्षेत्रको विकास तथा विस्तार गर्न नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्बाट सिफारिस भएका स्थानीय हावापानी सुहाउँदो उन्नत जातका माछाका भूराको उत्पादन र बजारिकरणमा जोड दिइनेछ । यसका लागि प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनातर्फको बजेट परिचालन गरी प्रकाशपुर र मधुवनलाई माछाको पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- नगरमा **AI Mission** कार्यक्रमलाई पशु सेवा केन्द्र मार्फत प्रभावकारी बनाइनेछ । यस अन्तर्गत समुदायस्तरमा गठन भई सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक पशु सेवा केन्द्रका कृत्रिम गर्भाधान सेवालालाई समेत निरन्तरता दिने गरी कार्यक्रम अधि बढाइनेछ । जसबाट नगरलाई दुधमा आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्य राखिएको छ ।
- उन्नत घाँसको उत्पादन र प्रयोगलाई प्राथमिकता दिई पशु स्वास्थ्यको प्रबर्द्धन गर्न विभिन्न जातका घाँसका वीउहरु उत्पादनमा वृद्धि गरी नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउदै अन्य क्षेत्रको लागि समेत स्रोत केन्द्रको रुपमा स्थापना गरिनेछ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत समुह, संस्था वा व्यक्तिले उत्पादन गरेका घाँसका वीउहरु खरिद गरिदिने नीति लिइनेछ ।
- पशु उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी दुध, दुधजन्य पदार्थ, अण्डा, मासु आदी जस्ता पशुजन्य उत्पादनका क्षेत्रमा नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउनुका साथै कृषकहरुको उच्च मनोबल राख्न पशुपक्षी तथा बाली बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका साथै पशु आहारा तथा पशुसेवा प्रसार जस्ता कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा गोठ निर्माण, चिस्यान केन्द्र स्थापना, शीत भण्डार निर्माण, भेटेरीनरी पसल सञ्चालन, माहुरीपालन, माछापालन, तरकारी खेती, नगदेबाली आदिमा अनुदान उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ । प्रत्येक वर्ष कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा उत्कृष्ट ठहरिएका कृषकलाई सम्बन्धित शाखाको सिफारिसमा पुरस्कृत गरिनेछ ।
- आलु, तरकारी तथा मसला विकास कार्यक्रम यसै वर्षबाट प्रारम्भ गरिनेछ ।

७ पर्यटन विकास :

- कोशी नदीमा जलविहारको प्रचुर सम्भावना देखिएकोले निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा जल पर्यटनको विकासलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- कला, साहित्य तथा पत्रकारिताको माध्यमद्वारा पर्यटन क्षेत्रको प्रचार प्रसार तथा विकास गर्न साहित्य तथा पत्रकारिता क्षेत्रका संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
- पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा रहेको ऐतिहासिक बराहक्षेत्र मन्दिर र प्राचिन हरिद्वार चतराधामको उन्नयन र विकासमा जोड दिइनेछ । यसका साथै पर्यटकीय सम्भावनाको रूपमा रहेको सूर्यकुण्ड, गिद्ध रेष्टुरेन्ट, अमाहा पोखरी, टेकाने पोखरी र वडा नं १० को पिकनिक स्पटलाई विकास गर्न लिङ्ग रोड निर्माण र भ्यु टावर निर्माण लगायतका कार्यहरू चालु वर्षमै सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य पुरा गरिनेछ ।
- नगरमा रहेका विभिन्न जातजाति र भाषाभाषिहरूको पहिचान भल्किने कला, संस्कृति, सिप र सामाग्रीहरूको खोज संरक्षण एवं प्रबर्द्धनमा जोड दिइनेछ । यस अन्तर्गत वडा नं ११ मधुवनमा निर्माण भइरहेको माभी सङ्ग्रहालय भवन र वडा नं. ७ को साकेला शिव पार्कका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि बन्जि जम्पिङ्ग, प्याराग्लाइडिङ्ग, ज्याप्टिङ्ग, क्यानोइङ्ग र होमस्टेको सम्भावना भएको क्षेत्र पहिचानका लागि अध्ययन गराइनेछ ।
- ऐतिहासिक बराहक्षेत्र मन्दिर परिसरलाई सरसफाईयुक्त बनाई देश विदेशबाट आउने धार्मिक पर्यटकहरूलाई उचित आवासको व्यवस्था मिलाउन सरकारी र निजी क्षेत्रको समेत सहभागितामा कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

८ शैक्षिक विकास सम्बन्धी :

- नगरभित्र रहेका सार्वजनिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकास गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने वातावरणको विकास गरिनेछ ।
- भयरहित एवं बालमैत्रीपूर्ण शिक्षण सिकाईमा जोड दिइनेछ ।
- शिक्षकको कार्य सम्पादनलाई विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धीसंग जोडने नीतिलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि पूर्वाधार विकास गर्ने लक्ष्य अन्तर्गत सप्तकोशी बहुमुखी क्याम्पस चक्रघट्टी र आदर्श क्याम्पस चतराको भवन निर्माणमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- पूर्ण साक्षर नगरपालिका घोषणाका लागि गैरसरकारी संस्थासँगको सहकार्यमा निरक्षरलाई साक्षर बनाउने कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- अति विपन्न, दलित तथा अल्पसङ्ख्यक परिवारका बालबालिकालाई निःशुल्क उच्च शिक्षाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यालयहरूको शैक्षिक स्थिति र सिकाइ प्रभावकारिताका बारे नियमित अनुगमन गरी सुझाव सिफारिस गर्न कार्यदल गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
- निजी विद्यालयहरूको अनुगमन गरी शैक्षिक गतिविधि बारे जायजा लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

९ स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी :

- आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई अझ विश्वासिलो र भरपर्दो बनाउन नगर क्षेत्रमा रहेका प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकीहरूको भौतिक पूर्वाधार र सेवाको गुणस्तरमा सुधार गरिनेछ ।
- मातृशिशु मृत्युदरलाई न्यूनिकरण गर्न नगरका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रसुति केन्द्र (Birthing Centre) सञ्चालन गरिनेछ । साथै चौबिसै घण्टा सेवा प्रवाह हुने गरी दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- स्वास्थ्य संस्था तथा प्रयोगशालाबाट निस्कासन हुने फोहर व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित पक्षलाई समेत सहभागी गराई आवश्यक मापदण्ड निर्धारण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम नगरका सबै वडामा लागु गरिनेछ । अति विपन्न वर्गका व्यक्तिहरूलाई यस कार्यक्रममा समावेश गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- यदाकदा देखा पर्ने महामारी र प्रकोपको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि वर्षा र हिउँदमा फैलिने, फैलिनसक्ने सरुवारोग तथा नसर्ने रोगको बारेमा सरोकारवालाहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरी आवश्यक पूर्वतयारी गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क उपलब्ध हुने औषधीको अभाव हुन नदिन चौमासिक रुपमा औषधी खरिद गर्ने नीति लिई नगरपालिकाबाट समेत थप बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ओ.पि.डी. सेवा कार्यालय समयभर हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनमा जोड दिइनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद र होमियोपेथी चिकित्सा तथा योग शिक्षाको प्रचार प्रसारमा जोड दिइनेछ । चालु वर्ष आयुर्वेद क्लिनिक र योग शिविर सञ्चालन गरी चतरास्थित निर्माणाधिन महायोग साधना भवनको स्तरोन्नति गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

१० महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी :

- लिंगको आधारमा हुने कुनैपनि प्रकारको हिंसा र बेचबिखन अन्त्य गरी सबै क्षेत्रको विकासमा महिलाहरूको समान सहभागिता गराई महिला सशक्तिकरणका लागि सबै सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूसँगको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बालबालिका लक्षित कार्यक्रम अर्न्तगत बालबालिकाहरूको अधिकार सुनिश्चित गर्दै बालबालिकाको संरक्षण, शिक्षा, नेतृत्व विकास, बाल हिंसा न्युनिकरण र सहभागिता जस्ता नैसर्गिक अधिकारको प्रत्याभुति गरी कार्यक्रमहरू तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन अवधारणालाई नगरका सम्पूर्ण वडामा लागु गरी निर्माण हुने पूर्वाधार बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा स्थान छनौट गरी कम्तिमा एक वटा बाल उद्यानको निर्माण चालु वर्षमा गरिनेछ । सञ्चालनमा रहेका बाल विकास केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधार विकास गरी शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति अनुरूप निर्णय प्रक्रिया र आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा महिलाको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लैंगिक विभेदलाई कम गरिनेछ ।
- बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक एवं व्यक्तित्व विकासका लागि प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरूको क्षमता र सीप विकास गरी आयआर्जनमा सहभागिता गराउन सञ्चालित महिला सहकारीलाई अनुदानको व्यवस्था र महिला समूहलाई सहकारीमा रुपान्तरण गर्न प्रेरित गरी संस्था दर्तामा अनुदान उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- नगरका सबै वडाहरूमा बाल विवाह निषेध गर्न सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाहरूमा हुने आड खस्ने रोगको निवारणका लागि शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

- सरकारी सेवामा महिलाका साथै आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, अपाङ्गको पहुँच अभिवृद्धिका लागि लोकसेवा तयारी कक्षा नगरस्तरमा सञ्चालन गरिनेछ ।

११. आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्ग, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग उत्थान सम्बन्धी :

- आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्ग, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग वर्गको उत्थानको लागि तिनीहरूको सीप, दक्षता र विशेषतामा आधारित आयमूलक, सीपमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई सो वर्गको आर्थिक तथा सामाजिक स्तरमा परिवर्तन ल्याइनेछ ।
- आदिवासी जनजातिहरूको विशिष्ट पहिचान दिने सेवा, वस्तु, संस्कृति, कलाको सम्बर्द्धन र संरक्षण गर्ने कार्यक्रमहरू तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू उनीहरूकै सहभागितामा सञ्चालन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- दलित वर्गको आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउन स्थानीय सीप र प्रविधिमा आधारित आयआर्जनका कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्न आवश्यक तालिम तथा वस्तुगत सहायता प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- मधेशी, मुस्लिम, पिछडा वर्गका युवाहरूलाई स्वरोजगार गराउन आवश्यक तालिमहरू (जस्तै : हाउस वायरिङ्ग, प्लम्बिङ्ग, ड्राइभिङ्ग) सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा समावेश सबै जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई नगरपालिकाबाट परिचय पत्र वितरण गर्ने र सोको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिका हातामा रहेको जेष्ठ नागरिक चौतारीलाई व्यवस्थित गरी रङ्गोगन गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको दैनिक क्रियाकलापमा सहजता ल्याउन सहायक सामग्रीहरू (जस्तै : व्हील चेयर, इयर फोन, बैशाखी) उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।

१२. युवा तथा खेलकुद विकास :

- युवाहरूको अन्तरनिहित प्रतिभा, सीप र क्षमताको विकास गरी उत्पादनशिल क्षेत्रमा उपयोग गर्न युवा प्रतिभाको खोजी गर्ने कार्यलाई निजी क्षेत्रको समेत सहभागितामा अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी उनीहरूको ज्ञान, सीप र क्षमताको विकासमा लगानी गरिनेछ ।
- युवा स्वरोजगार कार्यक्रम तर्जुमा गरी युवाहरूको सीप र क्षमता विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- दुर्व्यसन र गैर सामाजिक कृयाकलापबाट युवाहरूलाई मुक्त गरी सकारात्मक सोच र संस्कृतिको विकास गर्न सचेतना अभियान र अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरको पहिचान राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा गराउन खेलकुदका विविध विधाहरू सञ्चालनमा जोड दिइनेछ । नगरस्तरीय खेलकुद आयोजनामा समेत अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरका युवा कर्णधारहरूको समुहलाई संगठित गरी नगरको सरसफाई, दैवी प्रकोप उद्धार, राहत संकलन र वितरण, रक्तदान, वृक्षारोपण, विशेष साक्षरता अभियान, पूर्ण खोप अभियान, पुरातात्विक तथा साँस्कृतिक महत्वका स्थलको सरसफाई, सार्वजनिक स्थल निर्माण, बाल उद्यान, पिकनिक स्पट निर्माण आदिमा परिचालन गरिनेछ । वर्षे तथा अन्य विदाका दिनमा

स्वयंसेवी अभियानमा सहभागी हुन इच्छुक माविस्तरका विद्यार्थीलाई आवाहन गरिनेछ । यसका लागि सम्बन्धित विद्यालयहरूसँग समन्वय कायम गरिनेछ ।

- वडा नं. ९ को राजाबास र वडा नं. ५ को कालाबन्जारमा निर्माणाधिन कभर्ड हल, वडा नं. ३ महेन्द्र मा.वि. स्थित खेलमैदान र ज.डे.ज.मा.वि.को खेलमैदानको स्तरोन्नतिका लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

१३ साहित्य, भाषा, कला, संस्कृति संरक्षण एवं प्रवर्द्धन :

- साहित्य, भाषा, कला, संस्कृति संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । नगरको नाम बराह मात्र उल्लेख भएको र यस अन्तर्गत देश विदेशमा समेत प्रसिद्धि पाएको ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक महत्वको पवित्र धार्मिक तिर्थस्थल बराहक्षेत्र अवस्थित रहेकोहुँदा बराह नगरपालिकाको नाम संशोधन गरी बराहक्षेत्र नगरपालिका नामकरण गर्न आवश्यक निर्णय लिई सिफारिस गरिनेछ ।
- विभिन्न समुदायले साँस्कृतिक पर्वका रूपमा मनाउने कर्माधर्मा, चण्डी नाच, साकेला नाच, जितिया, तीज, मोहरम, छठ जस्ता कार्यक्रमको संरक्षण र विकासमा योगदान पुऱ्याइ धार्मिक सहिष्णुता कायम गरिनेछ ।
- मातृभाषामा शिक्षा दिने गरी स्थापना हुने गुरुकुल, मदरसा, गुम्बा जस्ता शैक्षिक संस्थाको पूर्वाधार र शैक्षिक विकासमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरभित्रका मठमन्दिर, गुम्बा, मदरसा तथा थानहरुको संरक्षण र विकासमा जोड दिइनेछ ।

१४ पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम :

- जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, आंशिक अशक्त अपाङ्ग र पूर्ण अपाङ्गहरुलाई प्रदान गरिदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता समयमै उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता गर्दै भत्ता वितरणको कार्य बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत् सोभ्रै लाभग्राहीले पाउने व्यवस्था मिलाउन प्रयास र पहल गरिनेछ । साथै दलित ५ (पाँच) वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुलाई पोषण खर्च वापतको रकम वितरण चौमासिक रूपमा बैक मार्फत नै गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको नामावली विवरण MIS सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गरी सोको अद्यावधिक विवरण नगरपालिकाको वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।
- नगरपालिकास्तरमा निर्माण हुने सबै निकायहरुका भौतिक संरचना अनिवार्य रूपमा अपाङ्गमैत्री एवं बालमैत्री हुनुपर्ने प्रावधान लागु गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयहरुबाट हुने व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यक्रमलाई केन्द्रिय पञ्जिकरण विभागसँग आबद्ध गराई अनलाइन घटना दर्ता गरी प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ । यसका साथै व्यक्तिगत घटना दर्ताका पुराना अभिलेखहरुलाई कम्प्युटर प्रणालीमा प्रविष्ट गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- दातृ निकायसँगको सहयोग र सहकार्यमा वडास्तरमा बालबालिकाहरुको जन्मदर्ता गरी निःशुल्क प्रमाण पत्र दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना घटेको ३५ दिनभित्र निःशुल्क दर्ता गरी कानुनी अधिकार सुरक्षित गर्ने लगायतका सूचनाहरुको प्रवाह गरी समुदायलाई सुसूचित गरिनेछ ।

१५ सूचना, प्रविधि तथा अभिलेख व्यवस्थापन :

- नगरको सामाजिक तथा आर्थिक तथ्याङ्कहरू सङ्कलन र अद्यावधिक गर्न नगरमा सूचना तथा अभिलेख केन्द्र स्थापना गरिनेछ । नगरपालिकाका सूचना तथा तथ्याङ्कहरू वेभसाइटमार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।
- **E-Local Governance** लाई बढावा दिन चालु वर्षमा नगरपालिकामा एकजना सूचना प्रविधि अधिकृत (**IT Officer**) को नियुक्ति गरिनेछ । नागरिक प्रति उत्तरदायी स्थानीय सरकारको भूमिका निर्वाहका लागि **Mass SMS, Digital Display**, नागरिक बडापत्र र होर्डिङ्ग बोर्ड निर्माण तथा जडान गरी नगरबासीहरूलाई भए गरेका कामको बारेमा सुसूचित गराइनेछ ।
- **Electronic** प्रविधिको प्रयोगमा वडा कार्यालयहरूलाई समेत सक्षम बनाउने गरी प्रविधि र तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ । जसबाट कागजको प्रयोग घटाउन मद्दत पुगी आवश्यक तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू रिपोर्टिङ्ग गर्न सहज हुन जानेछ ।
- कार्यालय हातालाई **wi-fi zone** को रूपमा विकास गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिका लागि आवश्यक सामग्री र उपकरण खरिदका लागि बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६ राजश्व :

- नगरको आन्तरिक राजस्वलाई वृद्धि गर्न नगरस्थित सम्भाव्य श्रोतहरूको पहिचान गरी राजश्वको वार्षिक प्रक्षेपण गर्ने कार्य गरिनेछ ।
- आन्तरिक श्रोत अभिवृद्धिका लागि २०७५ श्रावण १ गतेदेखि नगरपालिका स्तरमा एकीकृत सम्पत्ती कर लागु गरिनेछ । यसका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन र लगत लिने कार्य चालु आर्थिक वर्षभित्रै पुरा गरिनेछ ।
- करदाताको गुनासोलाई यथाशिघ्र व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै प्रत्येक वर्षको पहिलो नगरसभामा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मानित गर्ने कार्यक्रम समावेश गरिनेछ ।
- वडास्तरबाट संकलन हुने राजश्वलाई **Internet Computer System** बाट नगरको केन्द्रिकृत प्रणालीमा आवद्ध गराउन यसै वर्ष सम्भाव्यता अध्ययन गराइनेछ ।
- हुवानी तथा कवाडी व्यवसायलाई ब्यवस्थित गर्न व्यवसायीसँगको समन्वयमा नगरको निश्चित क्षेत्रमा कारोबार गर्ने गरी नीति निर्धारण गरिनेछ ।
- नगरमा क्रियाशिल व्यवसायिक संघ सस्थाहरू तथा उद्योगी ब्यापारीहरूको छाता संगठन उद्योग वाणिज्य संघसँग सहकार्य गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ब्यवस्थित पार्किङ्ग तथा बसपार्कको ब्यवस्थापनका लागि चालु वर्ष चक्रघटी, प्रकाशपुर र चतरा स्थित बसपार्कलाई ब्यवस्थित गर्न बजेट ब्यवस्था गरिनेछ । जसबाट सवारी कर र पार्किङ्ग शुल्क असुली हुने लक्ष्य लिइएको छ ।
- सुकुम्बासी घर परिवारहरूलाई करको दायरामा ल्याई नगरप्रति अपनत्वको भावना विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।

१७ घरेलु तथा साना उद्योग र रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी :

- स्थानीय सीप, प्रविधि र कच्चा पदार्थमा आधारित लघु उद्योगको स्थापना र सञ्चालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ । यसका लागि उपयुक्त लगानी मैत्री वातावरणको सिर्जना गरी सम्बन्धित

निकाय तथा संघ संस्थासँगको समन्वयमा कार्यक्रम तर्जुमा गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

- स्थानीयस्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्ने र उत्पादनमुलक घरेलु उद्योगको स्थापनामा जोड दिइ गरिबी न्युनिकरण गर्ने कार्यमा योगदान पुऱ्याइनेछ ।
- दलालहरुको प्रलोभनमा परी अवैधानिक बाटोबाट असुरक्षित तरिकाले बैदेशिक रोजगारमा जाने नेपाली कामदारहरुलाई रोक्न गाउँ-गाउँमा सुरक्षित बैदेशिक रोजगार सम्बन्धि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ । उद्यम सम्बन्धी व्यवसायिक तालिमको माध्यमबाट स्वरोजगार बनाउनेतर्फ कार्य अघि बढाइनेछ ।
- औद्योगिक क्षेत्र विकासका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

१८ संगठन तथा प्रशासन

- यस नगरपालिकालाई भ्रष्टाचार शुन्य नगरपालिका बनाउने नीति लिइएको छ । कर्मचारीहरुको क्षमता विकास योजना (CD) तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिका कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरुमा नागरिक बडापत्र तयार गरी राखिनेछ । प्रारम्भमा नगरपालिका कार्यालयमा डिजिटल डिस्प्ले जडान गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सम्बन्ध विस्तार गरी स्वदेश तथा विदेशका नगरपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी सहयोगको क्षेत्र विस्तार गरिनेछ । यसका लागि प्रतिनिधीमुलक भ्रमण टोलीको गठन गरी प्रस्ताव तयार गरिनेछ जसबाट अनुभव तथा सिकाई आदान प्रदान गर्न र नगरको सर्वाङ्गण विकास गर्न सहज हुनेछ ।
- नगरपालिकाको भौगोलिक सूचना प्रणाली GIS र पार्श्व चित्र (Profile) लाई अद्यावधिक गर्दै योजना तर्जुमा, राजश्व परिचालन र योजना कार्यान्वयनसँग जोडिने छ ।
- हरेक वर्ष एक जना उत्कृष्ट कर्मचारी र करदाता छनौट गरी पुरस्कृत तथा सम्मान गरिनेछ ।

१९ सहकारी - “घर-घरमा सहकारी, समृद्धिको भकारी”

- सहकारीको मुल्य-मान्यता र सिद्धान्तहरुलाई अनुसरण गरी लागु गर्न सबै सहकारी संस्थाहरुलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- सहकारी शिक्षालाई व्यापक र प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकास्तरबाट कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सदस्यहरुको चेतना र ब्यवस्थापन पक्षको क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहकारी अनुशिक्षण तथा ब्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय श्रम, सिप र कच्चा पदार्थमा आधारित उत्पादनमुलक बिषयगत सहकारी संस्थाको दर्तालाई प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ । यसका साथै समुदायस्तरका समूह, संस्था र गुठीलाई सहकारीमा रुपान्तरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगरस्तरका सहकारीहरुको सघन अनुगमन गरिनेछ । यसका लागि कार्य योजना सहितको विवरण सम्बन्धित शाखालाई तयार गर्न लगाइनेछ ।
- दुध, मह, माछा, तरकारी, फलफुल, जडिबुटी, स्वास्थ्य जस्ता बिषयगत र महिलाहरु द्वारा सञ्चालित सहकारी संस्थाहरुको पूर्वाधार विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी योजनामा लगानी गर्ने नीति लिइनेछ ।

२० कोशी बाढी पिडित र सुकुम्बासीको समस्या समाधान सम्बन्धी :

- सप्तकोशीको बाढीबाट पिडित घर परिवारहरूलाई उचित क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउने र अव्यवस्थित रूपमा ऐलानी, पर्ती जग्गामा बसोवास गरेका सुकुम्बासी घर परिवारहरूको समस्यालाई व्यवस्थित बसोवास गराई जग्गा धनी प्रमाणपुर्जा दिलाउने कार्यका लागि कार्यपालिका सदस्यको संयोजकत्वमा ५ (पाँच) सदस्यीय कार्यदल गठन गरिनेछ ।

२१ विविध :

- अन्तराष्ट्रियस्तरमा राष्ट्रले गरेको प्रतिबद्धता तथा सम्झौता अन्तर्गत लिइएका लक्ष्य र उद्देश्यहरूलाई कार्यक्रमको माध्यमबाट सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
- नागरिकको संवैधानिक अधिकारहरूको निर्वाध उपभोगमा जोड दिइ नगरको विकास र समृद्धिमा सहभागी गराउने नीति लिइनेछ ।
- नगरभित्र सञ्चालित सरकारी, गैरसरकारी संस्थाका योजनाहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी नतिजामुखी बनाउने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गाको संरक्षणमा वडा समिति र समुदायको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- नगरस्तरमा यदाकदा उत्पन्न हुने विवाद तथा समस्याहरूको समाधानका लागि एक मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गरिनेछ र सोको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनमा आवश्यक रकम उपलब्ध गराइनेछ ।
- लगानीमैत्री वातावरणको सिर्जनाका लागि चालु वर्ष साभेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न समपूरक कोषमा यथोचित बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- सिमसार क्षेत्रमा अवस्थित टेकाने पोखरी र अमाहा पोखरीको संरक्षण र विकासमा बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विषयगत क्षेत्र तर्फका योजना कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याई नतिजामुखी बनाउन 'स्थानीय तहको सरकार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०७४' को अधिनमा रही नगरसभाबाट आवश्यक समितिहरूको गठन गरी अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- स्वीकृत योजना कार्यान्वयन गर्दा योजना स्थलमा सुचना पाटी राखि आवश्यक विवरण उल्लेख गरिनेछ ।
- नगरपालिका अगाडिको अव्यवस्थित बुधवारे हाटलाई उपयुक्त स्थानमा सारिनेछ ।
- गैरसरकारी संस्थाका कार्यक्रमहरू नगर विकास योजनामा समावेश गरि सार्वजनिक गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रका विशिष्ट समस्या समाधानका लागि नगरसभा बाट सार्वजनिक महत्वको प्रस्ताव पारित गरी कार्यान्वयनका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकार संग समन्वय र सहकार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- प्लाष्टिकजन्य फोहोरका कारण नगरको सुन्दरता धुमिल भइरहेकोछ भने वर्षायाममा आउने भेलबाढिले बगाएर ल्याएका प्लाष्टिक खेतबारीमा थुप्रिनाले कृषि उत्पादनमा प्रतिकूल असर पुगीरहेको यथार्थतालाई ध्यानमा राखि तोकिएको मापदण्ड भित्र नपर्ने प्लाष्टिकको प्रयोग, व्यापारिक ओसारपसार र विक्री वितरण लाई नगरक्षेत्रमा निषेध गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।